

Nr. 78
26 septembrie 2022

Ministerul Economiei

Re: inițierea colectării de propuneri pentru simplificarea interacțiunii organelor de stat cu mediul antreprenorial

Stimate Domn / Doamnă,

Prin prezenta, companiile membre ale Asociației Investitorilor Străini (FIA) Vă salută și Vă exprimă înaltele sale considerațiuni.

Vă expediem propunerile membrilor FIA referitor la simplificarea interacțiunii organelor de stat cu mediul antreprenorial.

În prezent, în pofida faptului că anii anteriori s-a lucrat asupra simplificării actelor permise, companiile membre FIA se confruntă în continuare cu o aplicare neuniformă a legislației de către autoritățile publice.

Easy business autorizare: obținerea actelor permise de la autoritățile emitente pentru desfășurarea activității de întreprinzător, operare pe domenii și sectoare de activități economice

Actele permise eliberate de Agenția Națională pentru Securitatea Alimentelor (ANSA)

Anexa nr. 3 a Legii 231/2010 "cu privire la comerțul interior", prevede o listă expresă de activități pentru care este necesară autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară. Cu toate acestea, am constatat că actele permise eliberate de ANSA pentru același gen de activitate, diferă de la o unitate teritorială la alta. Mai mult, la eliberarea acestora, ANSA se conduce de alte acte normative (Anexa nr. 6 din Legea 221/2007 "privind activitatea sanitară veterinară").

Astfel, între aceste 2 acte normative există diferențe semnificative cu referire la activitățile care urmează a fi autorizate și denumire (Comerț/unitate). Mai jos, aducem exemplu pentru activitățile practicate, reglementate de actele nominalizate:

Anexa nr. 3 a Legii 231/2010	Anexa nr. 6 din Legea 221/2007
<p>Autorizare/înregistrare</p> <ul style="list-style-type: none"> Comerțul cu ridicata/amănuntul al cărnii și produselor din carne Comerțul cu ridicata/amănuntul al produselor lactate, ouălor, uleiurilor și al grăsimilor comestibile 	<p>Cap. I Autorizare</p> <ul style="list-style-type: none"> Unitate de producere, prelucrare, depozitare și comercializare a produselor piscicole (pct. 5.4) Unitate de alimentație publică (pct. 5.8) Secția de tranșare a cărnii (pct. 5.1.3)

<ul style="list-style-type: none"> • Comerțul cu ridicata specializat al altor alimente, inclusiv al peștelui, crustaceelor și al moluștelor • Comerțul cu ridicata/amănuntul al mierii și al produselor apicole • Comerțul cu ridicata/amănuntul al hranei pentru animale • Comerțul cu amănuntul al peștelui și produselor din pește • Serviciile unităților de alimentație publică 	<ul style="list-style-type: none"> • Unitate de fabricare a semipreparatelor și preparatelor culinare din carne și a amestecurilor din carne (pct. 5.2.3) <p>Cap. II Înregistrare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitate de comercializare a hranei pentru animale de companie (pct. 3.4)
--	--

Totodată, art. 23¹ alin. 3 din Legea 50/2013 "cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor", se supun înregistrării următorii operatori:

a) operatorii care produc, procesează, prelucrează, importă și exportă materie primă și produse alimentare de origine **nonanimală**;

b) operatorii care depozitează, sortează, comercializează, distribuie, ambalează, preambalează și transportă produse alimentare de origine **nonanimală**.

În concluzie, putem deduce că genurile de activitate diferă, dar și persistă neclarități cu referire la documentul care urmează a fi eliberat de către organul de control. În practică, nici organul de control nu este sigur care anume act urmează să-l elibereze (autorizație sau certificat de înregistrare), iar în urma unor demersuri adresate, primim răspunsuri generale (de ex. „conform legislației in vigoare”).

Prin urmare, recomandarea ar fi ca toate tipurile de activități ce necesită autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară să fie prevăzute de un singur act normativ, spre exemplu în Anexa nr. 6 a Legii 221/2007, care clasifică în mod clar în 2 capitole distincte ce activități sunt supuse autorizării și înregistrării. Mai mult, să fie o formulare unică pentru obiectul actului permisiv (în prezent avem divergențe considerabile la formularea obiectului, fapt care creează incertitudini).

Certificarea sanitară a produselor noi, desfășurată de ANSA și ANSP

În privința activității de certificare sanitară a produselor noi, desfășurată de ANSA și ANSP, a apărut o neconcordanță între ANSA și ANSP. Astfel, dacă anterior ANSP certifica instrucțiunile tehnice și produsele noi, acum ANSP trimite spre certificare către ANSA, iar ANSA, la rândul său comunică despre lipsa de competență și trimite înapoi la ANSP. Un subiect aparte ține de durata procedurilor de certificare, astfel, la certificare ANSP efectuează teste de laborator a produsului, după care certifică instrucțiunile tehnice. Doar la finalizarea acestei etape (care durează în cel mai bun caz 1 săptămână), devine posibilă adresarea la CMAC, pentru obținerea certificatului de conformitate. La CMAC din nou se fac teste de laborator a produselor, iar obținerea certificatului de conformitate durează încă 1

săptămâna. Astfel, lansarea unui produs nou se tergiversează cel puțin 2 săptămâni, fiind efectuate teste de laborator și verificări identice în două instituții diferite, iar aplicarea la CMAC devine posibilă doar după obținerea certificării de la ANSP (ANSA). Este necesar de optimizat aceste activități și de introdus principiul ghișeului unic, astfel încât producătorul să nu fie supus unor proceduri care în esență se dublează, însă care consumă atât resurse financiare, cât și de timp.

Autorizarea pentru comercializarea produselor de tutun

Conform art. 32 alin. 1 din Legea 278/2007 "cu privire la tutun și la articolele din tutun", comercializarea angro a produselor din tutun se realizează în bază de licență. Anexa nr. 2 din Legea 10/2009 "privind supravegherea de stat a sănătății publice" și Anexa nr. 4 din Legea 231/2010", prevăd tipurile de activități pentru care autorizația sanitară de funcționare de către Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP). În aceste anexe nu se regăsește activitatea de comercializare cu amănuntul/ridicata a produselor de tutun.

Însă, în pct. 8 din HG 1065/2016 "pentru aprobarea regulamentelor sanitare privind produsele din tutun și produsele conexe" se indică că punctele de vânzare angro/cu amănuntul se supun autorizării sanitare veterinară, conform prevederilor art. 10 alin. 1 pct. 11 din Legea 10/2009 (care prevede competența Ministerului Sănătății de a elibera autorizații conform regulamentelor aprobate de Guvern, competență care se realizează prin intermediul ANSP).

În concluzie, din normele expuse supra, observăm că se dublează actele de autorizare pentru aceeași activitate (Licența (Legea 278/2007) și Autorizația (HG 1065/2016)). Astfel, recomandarea ar fi ca să fie abrogat art. 10 alin. 1 pct. 11 din Legea 10/2009 și pct. 8 din HG 1065/2016, iar toate genurile de activitate supuse autorizării sanitare de funcționare să fie prevăzute de un singur act normativ, de ex. Legea 10/2009.

Totodată, în această situație, art. 4 alin. 2 din Legea 160/2011 "privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător", ce prevede că pot fi solicitate doar actele prevăzute de nomenclatorul actelor permise (Anexa nr. 1 a Legii 160/2011), este inefficient, deoarece pct. 29 din cap. III al Anexei 1 Legea 160/2011, prevede acest act permisiv (autorizație sanitară de funcționare a obiectivelor), deși nu este indicat pentru care genuri de activitate exact se eliberează.

Propuneri de ordin general:

- ✓ Pentru ca agentului economic să-i fie clar exact de care acte permise are nevoie, este necesar ca actele permise (autorizații/certificate) să fie prevăzute într-un singur act normativ după exemplele indicate *supra*, or de creat subcategoriile în Anexa nr. 1 a Legii 160/2011, unde să se indice pentru ce tip de activitate exact se eliberează această autorizație/certificat.
- ✓ În contextul procesului de digitalizare a economiei și a priorităților setate de autorități, ar fi binevenită dezvoltarea portalului *actpermisiv.gov.md*, care să permită agentului economic să introducă tipul de activitate practică, iar portalul să-i genereze lista exhaustivă de acte permise necesare pentru practicarea legală a activității respective, documentele necesare și autoritatea la care urmează să fie depuse.

Respingerea proiectului nr. 278 privind trecerea tuturor entităților mari la categoria entităților de interes public, indiferent de impactul pe care o poate avea situația financiară a acestora asupra publicului.

Clarificarea formei actului juridic în cazul transferului dreptului de proprietate asupra bunului imobil prin aport la capital social sau reorganizare (neaplicarea formei autentice, deoarece transferul este validat de o autoritate publică, cum este Agenția Servicii Publice).

Înlăturarea ambiguităților și contradicțiilor din prevederile privind neconformitatea produselor cuprinse în Legea privind protecția consumatorului.

Importurile paralele

Actualmente există un conflict între normele juridice primare și secundare în ceea ce privește admisibilitatea importurilor paralele. Astfel, art. 13 alin. (1) din Legea cu privire la protecția mărcilor nr. 38/2008 interzice titularului unei mărci înregistrate de a cere interzicerea utilizării de către alte persoane a acestei mărci pe produse și/sau servicii care au fost plasate pe piața Republicii Moldova de el însuși sau cu consimțământul său. Altfel spus, art. 13 alin. (1) permite titularului unei mărci înregistrate să interzică altor persoane utilizarea acestei mărci pe produse/servicii, dacă produsele nu au fost plasate în Republica Moldova de titular, sau au fost plasate fără consimțământul său. În același timp, art. 63 din Regulamentul privind evaluarea acordurilor verticale anticoncurențiale nr. 13/2013 prevede că politica de restrângere a importurilor paralele prin care vânzătorul restrânge dreptul distribuitorului la vânzări active sau pasive în diferite țări este considerată interzisă. Se permite doar restrângerea vânzărilor active într-un anumit teritoriu alocat în mod exclusiv unui distribuitor. Acest conflict creează o stare de incertitudine atât pentru titularii mărcilor, cât și pentru importatorii de produse și servicii în ceea ce privește legalitatea interzicerii importurilor paralele. Astfel, chiar dacă interzicerea importurilor paralele este admisă în anumite condiții stabilite de Legea privind protecția mărcilor, titularii mărcilor și distribuitorii riscă să fie acuzați de comportamente anticoncurențiale prin încheierea unor acorduri verticale anticoncurențiale de interzicere a importurilor paralele conform Legii concurenței.

Se recomandă autorităților competente să introducă modificările necesare în actele normative, prin modificarea art. 13 alin. (1) din Legea cu privire la protecția mărcilor și/ sau art. 63 din Regulamentul privind evaluarea acordurilor verticale, astfel încât conflictul normelor legat de admisibilitatea importurilor paralele să fie înlăturat.

Sistemul de Medicină & Sănătate

Sistemul național de sănătate publică are nevoie de implementarea soluțiilor digitale și furnizarea de servicii medicale de generație nouă pentru beneficiari finali. Dosarul electronic al pacientului (EHR) este unul dintre pilonii principali pentru promovarea E-sănătății în Republica Moldova. EHR este fișierul medical, care conține date de la nașterea persoanei cu toate înregistrările care urmează: vaccinare, profilaxie, dispensarizare, diagnostice, vizite și adrese, intervenții / proceduri importante efectuate, rețete, concedii medicale etc. Datele din EHR sunt încărcate automat din sisteme de informații medicale (publice sau private), pe baze interoperabile. Fără acest element digital - EHR, datele colectate manual au o utilizare limitată, nu sunt accesibile pentru alte instituții / personal medical, limitând accesul necesar la informații despre pacient, inclusiv în situații critice. EHR

bazat pe utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) poate susține avansarea telemedicinii și reproiecta modul în care sunt colectate datele statistice, precum și pentru a spori transparența și utilizarea eficientă a resurselor în sistemul sănătății. Nivelul de dezvoltare a comunicațiilor electronice și accesul la rețea internet în Republica Moldova creează precondiții necesare pentru un progres rapid în acest domeniu.

Se propune evaluarea necesităților și modelelor de implementare a Dosarului electronic al pacientului (EHR) în Republica Moldova, ca unul dintre principalii factori pentru avansarea procesului de digitalizare în sectorul sănătății.

Crearea unui mecanism transparent de contractare a serviciilor medicale

Se propune elaborarea și aprobarea unei Hotărâri de Guvern cu privire la criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul SAOAM, care ar asigura accesul pacientului la servicii medicale prestate de instituțiile medico-sanitare selectate printr-un mecanism transparent și echitabil, ce garantează eficiența și eficacitatea utilizării mijloacelor financiare din Fondul AOAM.

Simplificarea accesului la serviciile cadastrale indiferent de locație

Conform prevederilor Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998, contractele ce au ca obiect imobile și părți componente ale lor urmează să fie înregistrate la structurile teritoriale ale Agenției Servicii Publice, care se află în fiecare raion din Republica Moldova. Deplasarea în raioane pentru efectuarea înregistrărilor menționate implică resurse financiare, de timp și umane, în special că este necesară prezența fizică la organul cadastral, de cel puțin 2 ori, pentru efectuarea unei înregistrări. De exemplu, pentru înregistrarea ipotecii activelor unei întreprinderi care deține imobile pe tot teritoriul RM este necesară deplasarea de cel puțin 2 ori în toate raioanele unde întreprinderea respectivă deține imobile.

Se recomandă modificarea competențelor Agenției Servicii Publice în sensul simplificării accesului la serviciile cadastrale, cu posibilitatea solicitării serviciului la ghișeul unic din cadrul ASP, indiferent de locație, contra unui cost suplimentar, cu obținerea actului solicitat la locul depunerii solicitării.

Sporirea eficienței în cooperarea cu executorii judecătorești

Pentru executarea silită a documentelor executorii, executorul judecătoresc este în drept să solicite și să primească gratuit pe suport de hârtie și în regim online din partea autorităților publice centrale și locale, a instituțiilor (inclusiv financiare), din partea altor organizații deținătoare de registre de stat și de informații relevante pentru procedura de executare, orice informație care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării lor. Prezentarea acestor informații de către băncile comerciale are drept rezultat suportarea unor costuri administrative adiționale, precum și consumul irațional al timpului de muncă al angajaților, dat fiind faptul că doar 1/3 din solicitările executorilor judecătorești țin de clienții unei bănci. Anual, aproximativ 50000 de solicitări primesc răspunsuri ce indică faptul că banca nu dispune de informațiile solicitate.

În prezent, o soluție electronică de comunicare în procesul de schimb de informații între executori și bănci este în proces de testare și se bazează pe sistemul SIA CCDE implementat de Serviciul Fiscal de Stat. Prin analogie, odată cu trecerea la comunicarea cu Serviciul Fiscal de Stat doar

prin SIA CCDE, activitatea lucrătorilor bancari a devenit mult mai eficientă în acest sens. Se propune modificarea Codului de executare pentru a obliga toți executorii judecătorești să utilizeze doar soluția electronică de comunicare în procesul de schimb de informații cu băncile: - Modificarea art. 22 lit. c) prin eliminarea textului "(inclusiv financiare)" pentru a evita eventuala situație în care executorul judecătoresc pretinde că nu are acces la sistemul informațional; - Modificarea art. 22 lit. r) prin adăugarea textului "în regim on-line" după cuvintele "să solicite" - Modificarea art. 22 lit. s) prin adăugarea textului "în regim on-line" după cuvintele "să primească"; - Modificarea art. 22 lit. ș) prin adăugarea textului "în regim on-line" după cuvântul "informeze"; - Modificarea art. 22 lit. t) prin adăugarea textului "în regim on-line" după cuvintele "instituții financiare".

În continuare, dorim să atragem atenția DVS la unele bariere întimpinate de **participanții sectorului telecomunicații** și unele recomandări pe partea de:

- Simplificarea procedurilor de autorizare a instalării rețelelor de comunicații electronice;
- Revizuirea limitelor de emisie a câmpurilor electromagnetice, eliminarea restricțiilor arbitrare la instalarea stațiilor de telefonie mobilă, revizuirea procedurii de antrenare a publicului în luarea deciziilor de mediu;
- Respingerea proiectului de modificare a Legii 28/2016 și păstrarea tarifului unic pentru accesul pe proprietăți în scopul instalării rețelelor de comunicații electronice și a modalității de formare a acestuia;
- Anularea actului de constatare a clauzelor abuzive emis de Inspectoratul de Stat pentru Protecția Consumatorilor care urmărește obligarea furnizorilor de comunicații electronice să își asume costurile asociate serviciilor utilizate de consumatori, până la deconectare, în cazul în care aceste servicii nu sunt taxate în regim de timp real;
- Revizuirea Legii nr. 150 privind obiectivele de infrastructură tehnico-edilărită prin excluderea rețelelor de comunicații electronice din categoria bunurilor imobile, cu excepția celor atașate permanent de teren, precum și revizuirea conceptului Registrului obiectivelor de infrastructură tehnico-edilărită prin atribuirea acestuia un caracter informativ, dar nu de confirmare a dreptului de proprietate.
- Abolirea taxei de portabilitate, prin modificarea corespunzătoare a Legii Fondului de susținere a populației Nr. 827 din 18.02.2000. Reducerea esențială a cheltuielilor legate de serviciile de portabilitate, inclusiv prin abolirea taxei de portabilitate, ar permite operatorilor să facă mai bine față presiunilor inflaționiste determinate inclusiv de creșterea considerabilă a prețurilor pentru energie electrică și chiriilor pentru amplasarea rețelelor, care au o pondere semnificativă în structura costurilor serviciilor de comunicații electronice prestate utilizatorilor finali, precum și să îndrepte o parte din economiile făcute pentru investiții în modernizarea și extinderea infrastructurii de comunicații electronice din țară, în special a rețelelor de bandă largă la viteză înaltă.

Easy business vama: simplificarea procedurilor vamale, fluidizarea traficului etc.

Referitor la interacțiunea cu **organele vamale**, venim să punctăm următoarele impedimente:

1. *Intrarea în vigoare a noului Cod Vamal de la 1 ianuarie 2023.* Lipsesc până în prezent normele de aplicare / interpretate a acestuia. Nu este clar modul de activitate a rezidenților zonelor economice libere actuali, în baza reglementărilor vamale vechi, comparativ cu faptul că în aplicare o să fie cele noi;
2. *Rândurile enorme la traversarea frontierei de stat, în special Costești-Stînca.* Agenții economici AEO nu pot beneficia de statutul lor, deoarece șoferii altor camioane (în special, cu grâu) blochează trecerea. Organele Statului, Serviciul Vamal, Inspectoratul de Stat la Poliției de Frontieră și Inspectoratul General al Poliției nu au găsit o soluție eficientă. Comunitatea de afaceri recomandă o concluzare mai fructuoasă și eficientă între aceste autorități;
3. *Adoptarea ad-hoc a unor reglementări de ordin intern fără a fi aduse la cunoștință comunității de afaceri și aplicarea acestora în practică, fără a fi explicată modalitatea și originea acestor reglementări / indicații / recomandări.* Ca exemplu, circularele interne ale Serviciului Vamal și Birourilor Vamale privind cheltuielile de transport pentru anumite regimuri "Incoterms";
4. *Interpretarea și aplicare în practică în mod diferit a prevederilor vamale* (deseori, comunitatea de afaceri se confruntă cu, cazuri de interpretare diferită a normelor de către diferite birouri vamale).

Easy business fisc: revizuirea sistemului sancționator, optimizare procedurilor de raportare etc.

Prezentarea certificatului de rezidență fiscală

În prezent, pentru aplicarea prevederilor unei convenții de evitare a dublei impuneri, nerezidentul are obligația de a prezenta plătitorului de venit, până la data achitării venitului un certificat de rezidență fiscală eliberat de autoritatea competentă din statul său de rezidență. Acest certificat se prezintă pentru fiecare an calendaristic.

Propunem de a modifica legislația fiscală prin:

1. excluderea obligativității prezentării de către nerezident a certificatului de rezidență până la data achitării venitului, prin excluderea din art.79³ alin. (2) al Codul Fiscal a sintagmei: "până la data achitării venitului". De regulă, certificatul este valabil pentru întreg anul calendaristic, indiferent de data emiterii acestuia.;
2. completarea ultimului enunț al art. 79³ alin. (2) al Codului Fiscal cu sintagma "și a altor documente ce atestă rezidența fiscală".

Modificarea documentării deplasărilor angajaților peste hotare

În conformitate cu pct. 16 al Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova (HG nr.10/2012), în cazul deplasărilor în străinătate, compensarea cheltuielilor cu taximetru se efectuează doar în cazul în care ora sosirii sau plecării delegatului nu corespunde cu orarul de timp al transportului public.

Propunem excluderea din pct.16 al Regulamentului a prevederii privind compensarea cheltuielilor cu taximetru în cazul în care ora sosirii sau plecării delegatului nu corespunde cu orarul de timp al transportului public.

La deplasarea în străinătate persoanele nu dispun de informații privind orarul de timp al transportului public din localitatea respectivă.

Considerăm că limitarea compensării cheltuielilor de transport cu taximetrul la delegarea angajaților în străinătate creează o povară suplimentară în evidența contabilă și fiscală, fără a duce la un impact fiscal semnificativ pentru Bugetul Public Național.

Utilizarea/neutilizarea facturilor fiscale electronice

În cazul procurării de pe teritoriul țării a valorilor materiale, serviciilor de la un furnizor inclus în lista contribuabililor obligați să utilizeze facturi fiscale electronice (e-factura), agenții economici au dreptul la deducerea sumei TVA, doar dacă dispune de factura fiscală electronică, eliberată de furnizor.

Considerăm că penalizarea pentru neutilizarea facturilor fiscale electronice trebuie să fie pe seama emitentului și nicidecum lipsirea de deducerea TVA a cumpărătorului. Astfel, propunem excluderea art.102 alin.(18) din Codul fiscal.

Inventarierea anuală

În conformitate cu prevederile Legii contabilității și raportării financiare, agenții economici sunt obligați să efectueze inventarierea anuală.

Totodată, în conformitate cu prevederile pct.3 al Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29.05.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind inventarierea, entitatea efectuează inventarierea, cel puțin o dată pe parcursul perioadei de gestiune.

Propunem ca în Regulament să fie introdusă noțiunea de „prag de semnificație” ca un criteriu prestabilit de către entitate pentru determinarea necesității de a efectua inventarierea pentru patrimoniul valoarea căruia depășește limitele stabilite prin politicile contabile. Aprobarea unui prag de semnificație ar oferi posibilitatea ca entitățile să stabilească lista de active/stocuri care au o valoare ne semnificativă în totalul patrimoniului companiei și nu necesită a fi supuse inventarierii, deoarece nu impactează asupra deciziilor economice ale utilizatorilor informațiilor.

Dublarea rapoartelor

Conform Anexei nr. 7 la Hotărârea Guvernului 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, raportarea deșeurilor se face conform codului stabilit în Anexa 1 a Hotărârii 212/2018 (cod vamal), iar conform Hotărârii Guvernului nr. 501/2018 pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora, conform codului stabilit de Hotărârea Guvernului nr. 99/20018 (cod deșeu).

În atare condiții, recomandăm excluderea unui tip de raportare sau aplicarea unui singur cod pentru deșeuri.

Stabilirea unui cadru legal transparent și previzibil cu privire la procedura de control fiscal

La moment, SFS este exceptat de la Legea 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, cu excepția obligației de înregistrare a controlului în Registrul de stat al controalelor, iar Codul Fiscal are numai un articol dedicat procedurii de control (art. 216 CF), în pofida faptului că acesta este unul complex, cu posibile implicații penale ulterioare.

Astfel, lipsa unor reglementări clare creează premise pentru abuzuri, iar mediul de afaceri nu are la dispoziție careva mecanisme legale de protecție împotriva acestora.

Dacă am analiza următoarele prevederi ale art. 216 CF, am observa următoarele inconsecvențe:

- Referitor la controlul repetat (al 3, art. 216 CF).
  - a) În urma analizei prevederilor cu privire la controlul repetat putem concludiona că, numărul mare de excepții de la regula generală precum că în decursul unui an poate fi numai un control anulează de facto această regulă.
  - b) Lipsesc careva reglementări care ar stabili reguli clare și procedura pentru controlul repetat, care reiese că poate fi total, precum nu este reglementată durata acestuia care ar trebui să fie mai scurtă, în mod normal.
  - c) Din reglementările actuale reiese că organul fiscal poate efectua control fiscal repetat, în cazul în care agentul economic depune contestație la deciziile Serviciului Fiscal din cadrul controlului. Asemenea normă are un caracter descurajator pentru antreprenor, făcându-l să fie reticent în utilizarea instrumentului de apărare – contestarea deciziei și rezultatelor controlului. Credem că un asemenea control ar trebui să se rezume la solicitare de informații adiționale de clarificare și numai la subiectul/întrebarea contestată.

- Referitor la durata controlului (al. 4 art. 216 CF).

Conform al. (4) *"Durata unui control fiscal la fața locului nu trebuie să depășească două luni calendaristice. În cazuri excepționale, conducerea organului care exercită controlul fiscal poate să decidă prelungirea duratei în cauză cu cel mult 3 luni calendaristice sau să sisteze controlul."*

La analiza acestui alineat observăm că:

  - a) Sintagma de "cazuri excepționale" are o expunere foarte vagă și lasă la latitudinea Serviciului Fiscal să determine care cazuri pot fi considerate excepționale, fără a oferi antreprenorului repere legale pentru a putea determina dacă decizia de prelungire este una obiectivă și într-adevăr întrunește toate criteriile de a considera cazul excepțional.
  - b) Procedura de sistare a controlului la fel creează situații de ambiguități și nu oferă previzibilitate cu privire la durata totală a controlului, fiindcă perioada sistării controlului nu se include în durata efectuării acestuia. Tot aici poate fi menționat faptul că nu sunt reglementări care ar stabili numărul de sistări și perioada totală/cumulată a sistărilor.

Simplificarea evidenței foilor de parcurs

Evidența foilor de parcurs constituie un proces excesiv de birocratizat. În cadrul companiilor mari sunt utilizate, pe lângă mașini de transport, inclusiv și mașini de serviciu pentru angajații din

oficii, pentru agenții comerciali, care circulă în teren etc. În prezent, orice mijloc de transport trebuie să fie însoțit de o foaie de parcurs, care este un document contabil primar, de strictă evidență și care implică timp și personal adițional pentru evidența, completarea și păstrarea acestor foi. Cu atât mai mult, în caz de pierdere a unei foi de parcurs este necesară publicarea unui avis în Monitorul Oficial și de anulat foaia de parcurs pierdută.

Astfel, solicităm respectuos ca cel puțin pentru foile de parcurs utilizate de agenții comerciali și angajații din oficii (neimplicați în transportul mărfurilor și încărcăturilor) să fie aplicată o evidență simplificată, fără necesitatea întocmirii și deținerii fizice a foilor de parcurs, acestea fiind înlocuite prin evidența electronică și printr-un raport unic.

Easy business angajator: munca la distanță, raportările aferente raporturilor de muncă, digitalizarea proceselor.

Evidența militară a angajaților

Prevederile existente ale Legii nr. 1245-XV din 18.07.2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei obligă angajatorul să asigure evidența zilnică și să informeze lunar Ministerul Apărării despre încadrarea și eliberarea din serviciu a persoanelor, precum și să asigure evidența acestora conform normelor interne ale Ministerului. Pe lângă faptul că normele date sunt depășite de timp, acestea impun angajatorii la activități improprii ce necesită resurse umane și financiare.

Se recomandă excluderea prevederilor existente ale Legii nr. 1245-XV din 18.07.2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei. În cazul încorporării elevilor din învățământ dual se recomandă modificarea HG Nr.690/2019 din 27-12- 2019 astfel încât elevii din cadrul școlilor profesionale să aibă acces la catedra militară. Propunem excluderea evidenței și raportării de către agenți economici a situației militare a salariaților.

Instruirea și atestarea personalului

Conform art. 11 al Legii nr.116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase, angajatorul trebuie să asigure instruirea personalului periodic, la centrele specializate de instruire pe domenii de activitate/specialități, coordonate cu organul abilitat în domeniul securității industriale și aprobate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, cu eliberarea certificatului de audiere a cursurilor. La moment, în Republica Moldova există câteva centre de instruire, dar acestea nu sunt dotate cu echipament nou. De aceea, aceste centre nu au posibilitatea sa pregătească personalul la nivelul de calificare așteptat de societăți.

Propunem autorităților stabilirea unor cerințe minime pentru centrele de instruire:

- Laboratorul să fie specializat pentru a petrece practica de studii;
- Materialele didactice sa corespundă cu tehnologiile moderne;
- Pregătirea cadrelor didactice în domeniu, cu folosirea celor mai noi practici și tehnologii. Referitor la practica efectuată de personalul instruit, propunem efectuarea practicii, fie la centrele specializate de instruire, fie, cu acordul părților, efectuarea practicii la întreprinderile, care au delegat angajați pentru instruire.

Instruirea la Agenția Națională pentru Sănătate Publică

În temeiul Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, persoanele care urmează a fi angajate în funcții care implică activitatea cu produse alimentare sunt obligate să fie instruite la Agenția Națională pentru Sănătate Publică la Cursul privind Instruirea Igienică. Organizarea acestor cursuri se efectuează în temeiul prevederilor Hotărârii Agenției nr. 2/2014 cu privire la instruirea igienică a angajaților și depinde de agenda și planul anual al instituției, ceea ce necesită timp suplimentar pentru angajator.

În atare condiții, dar și în contextul pandemiei COVID-19, pentru eficientizarea procesului, propunem efectuarea acestor instruirii în format online. Acest fapt, poate fi implementat prin amendarea Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice.

Easy business stop: simplificarea procedurilor de lichidare voluntară a companiilor, precum și simplificarea procedurii de suspendare a activității de întreprinzător.

În speranța că propunerile enunțate vor fi luate în considerare, rămânem la dispoziția Dumneavoastră pentru orice argumente, comentarii și informații suplimentare.

Cu deosebite considerațiuni,

Ana Groza

Director Executiv

Notă: Asociația Investitorilor Străini reunește **23 companii** – cei mai mari investitori din Republica Moldova, investițiile cărora provin din **14 țări**, cu peste **20.000 de angajați**. Volumul total al investițiilor companiilor-membre FIA depășește **2,2 miliarde euro**, ceea ce constituie aproximativ **18,2% din PIB**.

